

[1]

Mor l'arquitecte Antoni Ubach

Imatge:

© Javier Inés. Fons FAD ? Arxiu Històric del COAC

El passat dia 14 ens va deixar l'arquitecte Antoni Ubach als 73 anys. Ubach tenia una manera de fer transversal que el va portar a treballar en gairebé totes les facetes en què es pot exercir la professió: la construcció, conjuntament amb el seu soci Miquel Espinet, la docència, la cultura i el Col·legi.

L'arquitecte va ser membre de la Junta de Govern del Col·legi d'Arquitectes des de 1978 a 1984, i va ocupar càrrecs com la presidència de la Comissió d'Infraestructures i Territori de la Cambra de Comerç de Barcelona i va ser membre del Consell Assessor del 22@ a l'Ajuntament de Barcelona. També va ser membre fundador de la Caixa d'Arquitectes, de la qual va ser vicepresident durant gairebé vint anys, de 1982 a 2001, i va estar vinculat a la seva Fundació.

Va ser docent a l'ETSAB dins el Departament de Projectes des de primers dels anys 80. Allà va llegir la seva tesi doctoral el 1989 i va investigar dins la línia de recerca Habitatge i Ciutat. Va col·laborar en nombroses publicacions (la seva mort ha ajornat la presentació del darrer llibre en què havia intervingut) i va escriure diversos llibres.

El tret més recordat de la seva carrera serà, però, l'obra que va impulsar des del seu estudi

Espinet i Ubach arquitectes, fundat el 1976. Juntament amb el seu soci inseparable, va construir tot tipus de projectes: des d'habitatges, cellers, edificis educatius i hotels, fins a projectes d'urbanització i ordenació del territori. Darrerament s'ocupava de l'ampliació del complex de la Vall d'Hebron com a membre d'una UTE que associava el seu estudi amb el de Jordi Badia en un projecte híbrid entre arquitectura i paisatge que representa un magnífic testament vital.

Descansi en pau.

Les llibretes del Toni

Vaig conèixer el Toni fa molts anys, calculo que devia ser al voltant de 1990. En aquell moment jo era un arquitecte molt jove i treballava associat amb el Tonet Sunyer. Ell tenia un càrrec important, si no recordo malament, a la Caixa d'Arquitectes i va contactar amb el Tonet per dissenyar les noves oficines i la sucursal bancària. Recordo que el seu tracte cap a mi, en aquell moment un jove arquitecte molt il·lusionat però probablement també molt ingenu, va ser sempre respectuós i atent, molt per sobre del que estava acostumat amb d'altres clients. Escoltava les meves opinions i idees amb un interès gens forçat que he tornat a reconèixer en el que ha tingut amb els meus col·laboradors més joves quan vàrem treballar plegats en el projecte de la Vall d'Hebron.

Anys més tard el vaig retrobar a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, on vàrem coincidir al mateix curs després d'uns anys en els que jo havia donat classe a l'escola del Vallès. Semblava content d'haver-me trobat i la seva amabilitat no havia minvat gens ni mica. Sempre arribava content amb la seva llibreta sota el braç i gaudia enormement quan arribava la primavera i els dies s'allargaven?...no trobeu que és molt agradable quan hi ha el canvi horari i de cop i volta un dia arribes a l'escola i t'adones de que encara hi ha llum de dia?...?, perquè durant molt temps donàvem classes al vespre i entràvem quan ja era ben fosc. Així era el Toni, content de gaudir d'aquests petits plaers vitals que massa cops ens passen desapercebuts en el brogit del dia a dia de la nostra professió. Una persona que posava per sobre de tot les relacions humanes i que tot i així va tenir un despatx professional d'un gran prestigi amb obres i projectes d'una gran qualitat, va exercir càrrecs de responsabilitat al Col·legi i a la Caixa d'Arquitectes i era membre de la Cambra de Comerç. Ho va fer tot, i ho va fer bé.

Tornant al tema de les llibretes, no es pot entendre el Toni sense les seves llibretes. Sempre les utilitzava de gran format i tapa dura, molt abans de que es posessin de moda les Moleskine, i allà ho anotava tot. Sempre el veies prenent apunts i dibuixant, ja fos en una reunió de curs com en una de projecte. Semblava que li agradava portar una mena de diari quotidià, però la veritat és que també ho feia per pensar sobre el que s'anava dient. El Toni no podia pensar ni parlar sense dibuixar-ho. Els seus dibuixos eren molt bonics i precisos, de vegades dibuixats a llapis i d'altres amb una espècie de ploma Rotring una mica estrambòtica i molt llarga que no he vist mai més a ningú utilitzar. Quan feia els dibuixos al seu despatx, li agradava il·luminar-los amb llapis de colors per ser més clars. Crec que tenia les llibretes agrupades per projectes, però no n'estic massa segur. La veritat és que hi esmerçava molt temps omplint-les però mai me les havia ensenyat.

A l'escola, al curs d'habitatge, hi havia alguns temes que l'interessaven molt. Especialment els que es referien a la pèrdua de valor d'alguns espais col·lectius dels edificis d'habitatges, com els celoberts o els terrats. De fet el darrer article que va escriure i que apareix publicat

en el llibre que volíem presentar el dia que se'ns en va anar, parlava d'aquests temes. En una de les classes que va fer al curs recordo que explicava com els terrats s'utilitzaven fa anys com espais a l'aire lliure pels veïns que hi anaven a estendre la roba, prendre el sol o fer revetlles i que ara tan sols serveixen per acumular-hi andròmines d'instal·lacions. Crec que utilitzava aquesta paraula: andròmines. Reivindicava tornar a guanyar aquest espai que tenia tan bones condicions d'assolellament i em consta que va plasmar aquestes inquietuds en algun estudi encarregat per l'ajuntament. Podia ser molt apassionat quan parlava d'aquests temes que tant li agradaven.

Vàrem decidir fer algun concurs plegats perquè ens portàvem bé i crec que ens complementàvem. A mi sempre m'ha costat fer projectes amb altres però amb ell, sorprenentment, era fàcil. Tot era fàcil amb el Toni. Quan estàvem treballant en el concurs quedàvem habitualment els divendres a les 9.30 h al nostre estudi. Ell sempre arribava al voltant de les vuit perquè vivia a prop i pensava que no li pagava la pena fer alguna cosa abans, així que arribava, entrava per una mena de porteta secreta que tan sols coneixem els que hi treballem i saludava a tothom amb l'alegria de començar un nou dia. S'anava parant en totes les taules i sempre tenia una paraula amable per a tothom, encara que a molts d'ells no els conegués massa. Però ell era així i es feia estimar. En acabar s'asseia en una taula i es posava a dibuixar. Tan sols demanava un cafè.

Dic que ens complementàvem perquè a mi sempre m'agrada començar a treballar els projectes des del context, buscant estratègies urbanes que de vegades queden molt allunyades de l'ús quotidià del projecte i en canvi ell donava molta importància als detalls i a la tècnica i així anava corregint els esborranys per fer-los tocar de peus a terra amb un gran ofici i professionalitat, fruit de la seva experiència.

Però s'ha de dir que de vegades, com a bon arquitecte que era, li agradava també somiar. Al despatx recordàvem que sempre que ens posàvem a treballar junts ell feia esment de les galeries enterrades de l'Hospital de Sant Pau i d'algunes ciutats del nord d'Europa i insistia en què en un equipament que mou tanta gent, ¿...penseu que aquí es mouen 50.000 persones cada dia...?, el metro hauria de tenir una parada directa en el seu interior. A força d'anar insistint en aquest tema, i tot i que al principi semblava completament inviable, varen començar a aparèixer els primers dibuixos amb un vestíbul enterrat de l'hospital general que connectava directament amb el metro i que en l'evolució del projecte es va convertir en el seu element més característic i la porta de tot el recinte: l'edifici atri.

N'estava molt orgullós d'aquest projecte i li feia molta il·lusió poder treballar-hi pensant que seria una tasca llarga de molts anys. Al Toni em sembla que li agradaven els projectes llargs, que com els llibres llargs, permeten una relació més intensa amb els personatges i la història.

Quina pena que el seu paper hagi sigut més curt del que es pensava. ¿... se n'ha anat massa d'hora i massa de pressa...? va dir el Miquel, el seu soci de tota la vida, en el seu acomiadament.

Et trobarem molt a faltar, Toni.

Jordi Badia. Maig 2018

17/05/2018

Tornar [2]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://coac.arquitectes.cat/ca/mor-larquitecte-antoni-ubach>

Links:

[1] <http://coac.arquitectes.cat/ca/mor-larquitecte-antoni-ubach>

[2] <http://coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>